

Kétnyelvűség a szaknyelvhasználatban és -oktatásban¹

A szaknyelvi regiszter fejlesztése a nyelvtudomány fontos feladatai közé tartozik, ugyanis, amint arra KISS JENŐ is utal, a „szakszókincsek ma már a magyar szókészletnek nagyobb részét alkotják, mint a közmagyar szavak” (KISS 1995: 83). E kijelentés különösen érvényes kisebbségi kétnyelvűségi helyzetben.

A kétnyelvűség fogalmát az egyes kutatók eltérő szempontok alapján defi-

adata, citation and similar papers at core.ac.uk

provided by ELTE Digit

GROSJEAN 2004: 40). JOZEF STEFÁNIK meghatározása alapján a kétnyelvű beszélők rendelkeznek a két nyelv használatának képességével, amely azonban nem kötődik a két nyelv mindennapos használatának feltételéhez, s a kétnyelvű egyénnek nem kell mindkét nyelvet azonos szinten beszélnie (ŠTEFÁNIK 2000: 17). A kétnyelvűek nyelvhasználatuk különbözik az egynyelvű beszélőkéitől, különbségek figyelhetők meg a magyarországi és a határon túli nyelvhasználat, illetve nyelvváltozatok között. SZILÁGYI N. SÁNDOR a szerint 1918 után a magyar nyelv különfejlődésének vagyunk szemtanúi, melynek egyik oka, hogy kisebbségi kétnyelvűségi helyzetben a többségi nyelv befolyásolja a kétnyelvű beszélők anyanyelvváltozatát (SZILÁGYI N. 2008: 106). E hatás abban nyilvánul meg, hogy a kétnyelvű beszélők nyelvhasználatát megakadályozások, kontaktusjelenségek és kódváltások jellemzik. A különfejlődés másik okát abban látja, hogy bizonyos, Magyarországon lezajló nyelvi változások a határon túli változatokban nem jelennek meg (i. m. 108). LANSTYÁK ISTVÁN a különfejlődés helyett inkább a szétfejlődés terminus használatát javasolja (LANSTYÁK 2008: 118). Különbségek, illetve a szétfejlődés nyelvi következményei megfigyelhetők a standard magyar nyelv határon túli változatainak szaknyelvi regiszterében is.

A tényre, hogy Szlovákiában a legtöbb szaknyelv magyar nyelvű művelésre nincs intézményes mód, s az ebből eredő problémákra már több nyelvész is felhívta a figyelmet. Többek között LANSTYÁK ISTVÁN (1998, 2000), MISAD KATALIN (2009) és SZABÓMIHÁLY GIZELLA (2010) is foglalkozott e kérdéssel. Mivel a szaktantárgyak oktatása sok magyar tanítási nyelvű szakközépiskolában államnyelven folyik, a diákoknak lehetőségük sem nyílik arra, hogy anyanyelvükön sajátítsák el a szaknyelvet. A szaktantárgyak magyar nyelvű oktatása során nem feledkezhetünk meg a tankönyvekről. A tankönyvekkel kapcsolatban felmerülő problémák részletesebb kifejtésére írásom későbbi részében térek ki.

Szlovákiában sok esetben tehát hiányzik a magyar nyelvű szaknyelvi regiszter, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szlovákiai magyar szakemberek nem ismerik az egyes szakkifejezések magyar, illetve Magyarországon használatos megfelelőit, mivel a szlovák szaknyelvet sajátították el (vö. LANSTYÁK 2000, MISAD 2009). A kétnyelvű szótárak nagy része – ha egyáltalán létezik – elavult,

¹ Köszönetet mondok az adatközlőknek együttműködésükért, Sándor Anna tanárnőnek tanácsaiért, Kralina Zoltánnak a technikai segítségéért.

nehezen hozzáférhető, s a kétnyelvű szakemberek különböző okoknál fogva sokszor igényt sem mutatnak a szakkifejezések magyar megfelelőinek elsajátítására. A kétnyelvű szakemberek közti kommunikáció során gyakoriak a kódváltások: a magyar nyelvű megnyilatkozásban a szakkifejezések szlovák nyelven hangzanak el. A kisebbségben élők gyakran tudatában sincsenek annak, hogy például szakmai, hivatalos kommunikáció során milyen körülmények között használhatják anyanyelvüket, s ezért a (írásbeli) hivatalos ügyintézés nyelve a lehetőség ellenére is általában az államnyelv (vö. MISAD 2009: 71–90).

Kétnyelvűségi helyzetben fontos szerepet játszik az oktatás nyelve. Az a tény, hogy a diákok milyen nyelven sajátítják el a nyelv egyes regisztereit, például a szaknyelv regiszterét, befolyásolja későbbi nyelvhasználatukat és a határon túli szakmai nyelvhasználatot (vö. HOBOTH 2009, 2010). Szlovákiában sok magyar anyanyelvű szülő szlovák tanítási nyelvű iskolába írta gyermekét, mivel úgy gondolja, hogy gyermeke ezáltal jobban elsajátítja a szlovák nyelvet. Gyakran tanúi lehetünk annak is, hogy a magyar tanítási nyelvű szakközépiskolákban a szaktantárgyak oktatása államnyelven folyik, s ez azt eredményezi, hogy a diákok nem ismerik meg magyar nyelven szakmájuk szókészletét. A szaktantárgyak magyar nyelvű oktatása sem problémamentes, amint arra LANSTYÁK ISTVÁN és MISAD KATALIN és SZABÓMIHÁLY GIZELLA is utalnak, ugyanis a szlovákiai magyar tanítási nyelvű iskolákban használatos tankönyvek többsége szlovák vagy cseh könyvek fordítása. A tankönyvek sok kontaktusjelenséget tartalmaznak, terminológiahasználatuk nem következetes, ami abból a tényből ered, hogy a tankönyvek fordítói, s általában a lektorálók is kétnyelvűek. Az esetleges pontatlanságokra, eltérésekre gyakran a tanárok sem tudják felhívni diákjaik figyelmét, mivel felsőfokú tanulmányaikat ők is szlovák nyelven végezték, tehát nem kerültek kapcsolatba a magyar szaknyelvvvel (vö. LANSTYÁK 1998: 26–7, 2000: 156–7, MISAD 2009: 14, SZABÓMIHÁLY 2010: 207–10).

A felsorolt okok miatt a szaknyelvi tervezés, a standard magyar nyelv határon túli változataiban a hiányzó szaknyelvi regiszter kialakítása, a szakterminológia kodifikálása, kétnyelvű szótárak összeállítása, a magyar szaknyelv országonkénti szétfejlődésének megakadályozása, amint arra LANSTYÁK ISTVÁN és MISAD KATALIN több tanulmányban, írásban is felhívják a figyelmet, a nyelvtervezés fontos feladatai közé tartoznak (vö. LANSTYÁK 2000: 156–7, MISAD 2009: 11–5). Ahhoz viszont, hogy e nyelvtervezési feladatok megvalósulhassanak, szükséges felmérni a határon túli szakmai nyelvhasználat és a szaktantárgyak, valamint a szaknyelv oktatásának helyzetét.

Kutatásom céljából, melynek eddig elért, egyetemisták és szakközépiskolások körében végzett felmérés eredményeinek egy részét szeretném röviden bemutatni, az építőipar nyelvének vizsgálatát választottam, mivel e téma – tudomásom szerint – még viszonylag feltérképezetlen területnek számít.

A Winkler Oszkár Építőipari Szakközépiskolában folytatott kutatást csupán röviden összegzem, a szlovákiai magyar építészhallgatók körében végzett felmérés bemutatására szeretnék bővebben kitérni.

A losonci Winkler Oszkár Építőipari Szakközépiskolában az oktatás magyar és szlovák tanítási nyelvű osztályokban zajlik. A terepmunka során tanítási

órákat hallgattam meg, illetve a magyar osztályokban tanuló diákok nyelvhasználati kérdőívet töltöttek ki. A kérdőíves módszer segítségével arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a diákok szakmai nyelvhasználatára milyen mértékben hat a szlovák nyelv, illetve ismerik-e a szakkifejezések magyar megfelelőit. A tanítási órákon való részvétel során azt figyeltem meg, hogy milyen módon folyik a szaktantárgyak és a szaknyelv oktatása, s a diákok milyen formában használják a terminológiát a tanárral való szakmai kommunikáció során. Megfigyeléseimet a tanárokkal folytatott beszélgetéseim a szaktantárgyak oktatásának módjáról további hasznos információkkal egészítették ki. A diákok által kitöltött kérdőív első részében az adatközlőkre vonatkozó szociolingvisztikai információk, valamint nyelvhasználati szokásaikkal kapcsolatos kérdések szerepelnek. A kérdőív második részével azt vizsgáltam, hogy az adatközlők milyen változatban használják az egyes szakkifejezéseket, amely során a diákoknak különböző típusú feladatokat kellett megoldaniuk: 1) a kifejezések megadott változatai közül meg kellett jelölniük azt az alakot, amelyiket használják; 2) a mondatkiegészítés során be kellett helyettesíteniük a mondatba az általuk helyesnek vélt és használt változatot; 3) az utolsó részben a szlovák kifejezés mellé kellett írniuk a magyar megfelelőt.

A feladatok megoldása során a diákok többsége a magyar, illetve kétnyelvű környezetben elterjedt változat használata mellett döntött. A tanárok számára összeállított kérdőív annak felmérésére irányult, hogy milyen szempontokat tartanak fontosnak a szaktantárgyak oktatása során, illetve tudatában vannak-e az egynyelvű és kétnyelvű környezetben használatos szaknyelv különbségeinek. A kapott eredmények alapján elmondható, hogy a tanárok fontosnak tartják, hogy a diákok elsajátítsák a magyar terminológiát, saját bevallásuk szerint utánanéznék a kifejezések magyar megfelelőinek, s az esetleges különbségekre felhívják a diákok figyelmét (vö. HOBOTH 2009, 2010).

A felmérést, melynek eredményeiről részletesebben szeretnék beszámolni, kétnyelvű építészhallgatók körében végeztem el. A terepmunka során arra a kérdésre szerettem volna választ kapni, hogy a diákok milyen nehézségekkel találkoztak, találkoznak a szaknyelvvvel kapcsolatban, s milyen mértékben ismerik és használják a szakkifejezések magyar megfelelőit. A felmérést kérdőíves módszerrel végeztem el e-mail segítségével. Meg kell azonban jegyeznem, hogy a több, mint 100 elküldött kérdőívet csupán 19 adatközlő töltötte ki, sajnos így eredményeim nem nyújtanak átfogó képet, viszont némi betekintést nyújtanak a szlovákiai magyar egyetemisták, építészhallgatók nyelvhasználati szokásaiba. A diákok válaszait annak függvényében hasonlítottam össze, hogy gimnáziumban vagy szakközépiskolában végezték-e középfokú tanulmányaikat. A felmérés során ugyanis abból a feltételezésből indultam ki, hogy a gimnáziumból érkező adatközlők kevésbé ismerik a szakkifejezések magyar megfelelőit, mint az építőipari szakközépiskolákban tanuló társaik, ugyanis először egyetemi tanulmányaik folyamán kerültek kapcsolatba a szaknyelvvvel, természetesen szlovákul. Intézményes keretek között tehát nem sajátították el a magyar szaknyelvet. Az építőipari szakközépiskolákban tanuló diákok, amennyiben magyar nyelven zajlott

a szaktantárgyak oktatása, középiskolai tanulmányaik során a magyar szakkifejezések egy részét már megismerték.

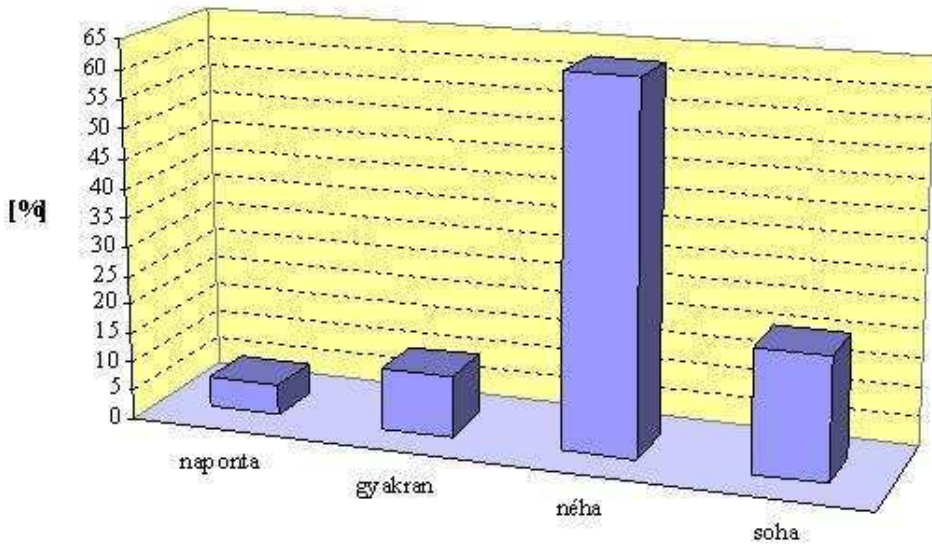
A kérdőív első részében az adatközlőkre vonatkozó szociolingvisztikai információk találhatóak, mint például az adatközlők nemzetisége, anyanyelve, a középiskola feltüntetése, ahol tanulmányaikat végezték, nyelvhasználati szokásaikra vonatkozó kérdések, a szlovák szaknyelvvvel kapcsolatos nehézségeiket tárgyaló kérdések. A második rész gyakorlati feladatokat tartalmaz: a diákoknak a felsorolt szlovák nyelvű szakkifejezések mellé kellett írniuk a magyar megfelelőt. E feladat során azt mértem fel, hogy az adatközlők ismerik-e a szlovák kifejezések magyar ekvivalenseit. A harmadik feladatban az adatközlőknek azt kellett megjelölniük, hogy az adott kifejezések felsorolt változatának melyikét használják. Az utolsó részben magyar kifejezés szlovák megfelelőjének feltüntetése volt a feladat.

A kérdőívet kitöltő adatközlők – két kivétellel – magyar nemzetiségűnek és anyanyelvűnek vallják magukat, s többségük alap- és középfokú tanulmányait egyaránt magyar tanítási nyelvű iskolákban végezte, szlovák tanítási nyelvű általános iskolában kettő, középiskolában három diák tanult. A diákok többsége (13) gimnáziumból érkezett, tehát feltételezhető, hogy a szakkifejezésekkel először egyetemi tanulmányaik során kerültek kapcsolatba. Egy adatközlő középiskolai tanulmányait szakközépiskolában folytatta ugyan, de nem építőiparban, tehát az egyetemen sajátította el a szaknyelvet, ezért a feladatok értékelése során a feltüntetett kifejezéseket a gimnázium csoportjába soroltam. A szakközépiskolából érkező adatközlők a szaktantárgyak oktatási nyelveként egyenlő arányban tüntették fel a magyar és a szlovák nyelvet. Az adatközlők mindegyike a felsőfokú képzés alapszintjén (BA) vesz részt.

Az adatközlők a magyar szakkifejezéseket a legtöbb esetben magyar anyanyelvű osztálytársaikkal, munkahelyen magyar kollégákkal, illetve családi körben használják, a szlovák szakkifejezések leggyakoribb használati színtere az iskola, valamint a munkahely. A szakkifejezések magyar nyelvű használatával kapcsolatos két szélsőséges válasz egyike, hogy az adatközlők közül saját bevallása szerint csupán 1 diák használja naponta a szakkifejezéseket magyar nyelven, a másik véglet, hogy 4 diák sohasem használja a magyar terminológiát. A válaszok megoszlását az alábbi ábrák is szemléltetik:

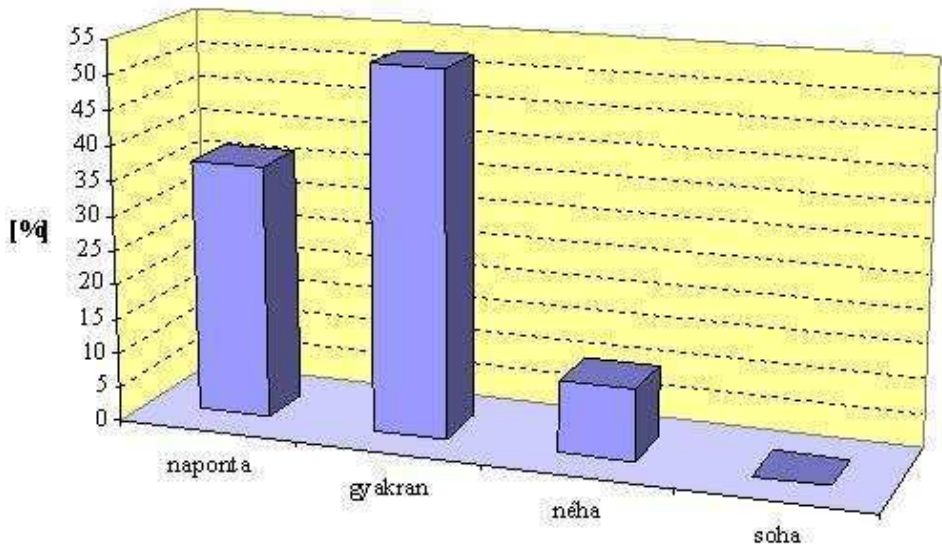
1. ábra

A szakkifejezések magyar nyelvű használata



2. ábra

A szakkifejezések szlovák nyelvű használata



Egyetemi tanulmányaik kezdete előtt az adatközlők 68,4%-a egyáltalán nem találkozott a szlovák, 47,3% pedig a magyar szakkifejezésekkel. A diákok 10,5%-a tüntette fel magyar, 21% pedig a szlovák terminológia a felsőfokú tanulmányok kezdete előtti (gyakori) használatát.

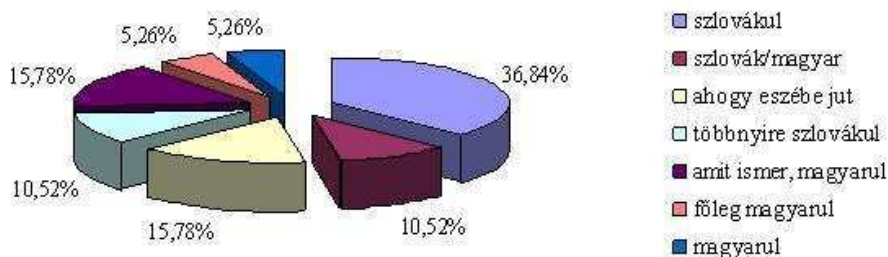
A magyar szaknyelv kétnyelvűségi helyzetben betöltött szerepével kapcsolatban az adatközlők többsége fontosnak tartja, hogy a szlovákiai magyar építésszek elsajátítsák a magyar terminológiát, elsősorban a Magyarországon való érvényesülés, valamint a tananyag könnyebb megértése érdekében. A megkérdezettek 36,84%-a viszont ettől eltérő véleményt fejezett ki, amit 26,31% azzal indokolt, hogy a kétnyelvű környezetben élő és dolgozó szakembereknek nincs szükségük a magyar terminológiára, csupán a szlovák szaknyelvet kell ismerniük.

Amint arra már utaltam, a szlovákiai magyar szakemberek gyakran nem ismerik az egyes szakkifejezések magyar megfelelőit. Amennyiben adatközlőim az előadásokon, gyakorlatokon új, addig ismeretlen kifejezéssel találkoznak, 31,57%-uk néz utána a magyar megfelelőnek. Elsősorban szótárakból, a világhálón, illetve magyar osztálytársaktól informálódnak a kifejezés jelentéséről, 57,89% viszont csak szlovák nyelven sajátítja el a kifejezést, tehát nem ismeri meg a magyar megfelelőt, illetve 1 adatközlő a tananyag alapján próbál rájönni a kifejezések jelentésére.

Adatközlőim úgy vélik, hogy a Magyarországon és a szlovákiai magyarok körében használatos szaknyelv eltér egymástól, különbséget elsősorban a terminológia területén érznek. Az egynyelvű és kétnyelvű környezetben használatos terminológia eltéréseit a szlovák nyelv hatása következtében létrejövő tükörfordításban: tükörszavak, tükörkifejezések használatában látják. Az adatközlők válasza alapján elmondható, hogy a szlovákiai magyar építészhallgatók kétnyelvű beszédpartnerekkel folytatott megnyilatkozásaikban, szakmai kommunikáció során gyakran váltanak kódot, ami azt jelenti, hogy a szakkifejezéseket szlovákul használják. Az alábbi ábra szemlélteti, hogy adatközlőim a magyar nyelvű kommunikáció során milyen arányban használják a terminológiát magyar, illetve szlovák nyelven:

3. ábra

A szakkifejezések használata a magyar nyelvű kommunikáció során



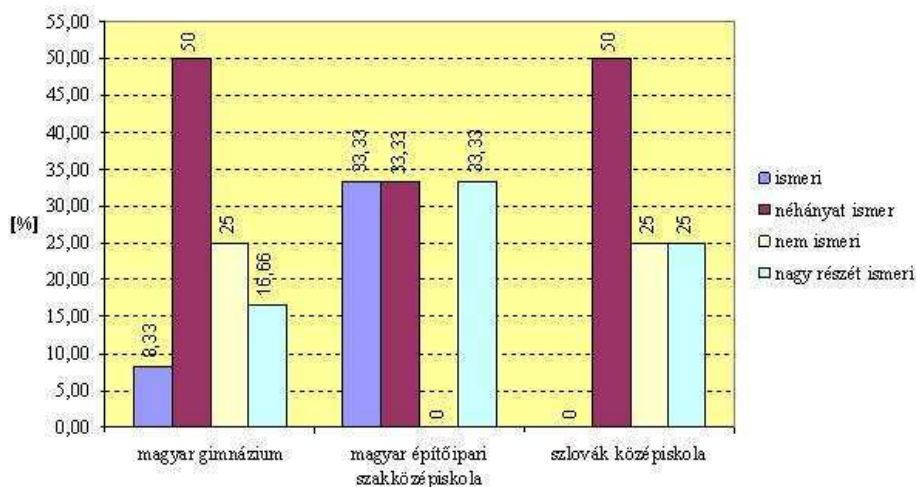
A kódváltást, közvetlen kölcsönszavak jelenlétét a magyar nyelvű kommunikáció során a 19-ből csupán 2 adatközlő érzi zavarónak, annak ellenére, hogy az ő nyelvhasználati szokásaikat is jellemzi ez a jelenség. Adatközlőim többségét viszont nem zavarja a kódváltás, e véleményüket többek között azzal indokolták, hogy könnyebben megértik a szlovák szakkifejezést, a szlovák terminológia használatával elkerülhetik az esetleges félreértéseket, mivel kevesen ismerik a magyar megfelelőt, illetve ezáltal a hallgató is tanulja a szlovák kifejezést, valamint az ő nyelvhasználati szokásaikra is jellemző ez beszélői magatartás.

Fontosnak tartottam felmérni, hogy az egyetemisták körében milyen nehézségek merülnek fel a szlovák (szak)nyelvvvel kapcsolatban. Adatközlőim többségének egyetemi tanulmányai kezdetén okozott gondot a szlovák nyelv, különösen a szakkifejezések és az úgynevezett „konyhanyelv” megértése, valamint nehezen tudták kifejezni gondolataikat, ami elsősorban a szóbeli, írásbeli vizsgákon jelentett problémát, de tanulmányaik során leküzdötték e „hátrány”-ukat. A kérdőív kitöltésekor az adatközlők 47,36%-a már egyáltalán nem, 15,78% néha érez nehézséget a szlovák nyelvvel kapcsolatban, s válaszaikból kiderül, szlováktudásukban tanulmányaik kezdetétől a kérdőív kitöltéséig folyamatos fejlődést tapasztaltak. Az adatközlők egy része viszont úgy véli, hogy a szakkifejezések tekintetében a diákok kétnyelvűsége nem játszik lényeges szerepet, mivel a gimnáziumból érkező szlovák anyanyelvű diákoknak is ugyanolyan módon kellett elsajátítaniuk a terminológiát, mint nekik. Ezek az adatok is alátámasztják a szakemberek azon véleményét, hogy azok a diákok, akik magyar tanítási nyelvű iskolákban végzik alap- és középfokú tanulmányaikat, ugyanolyan sikereket, eredményeket érhetnek el, mint a többségi iskolákban tanuló kétnyelvű társaik. Kíváncsi voltam továbbá arra is, hogy az idegen nyelvi tanítási órákon, melyek során a diákok a német és az angol szaknyelvet sajátítják el, milyen nyelven jutnak eszükbe az angol, német kifejezések megfelelői. Az adatközlők válaszai igazolták feltételezésemet, amely alapján az idegen nyelvű szakkifejezéseket a diákok többsége szlovákra, a köznyelvi szavakat magyarra fordítja, tehát arra a nyelvre, amelyen az adott kifejezést először elsajátította.

A magyar tanítási nyelvű gimnáziumokból érkező diákok 50%-a saját bevallása szerint néhány szakkifejezésnek ismeri a magyar megfelelőjét; 8,33% állítja, hogy ismeri; 16,66% pedig, hogy nagy részét ismeri; illetve 25% nem ismeri a magyar terminológiát. Magyar tanítási nyelvű építőipari szakközépiskolában tanuló diákok mindegyike saját bevallása alapján valamilyen szinten ismeri a szakkifejezéseket, válaszaik azonos arányban (33,33%) oszlanak meg. Azok az adatközlők viszont, akik szlovák nyelven végezték a középiskolai tanulmányaikat, saját bevallásuk alapján csupán néhány szakkifejezésnek ismerik a magyar megfelelőjét, illetve egy adatközlő nem ismeri a terminológiát, egy adatközlő számára pedig néhány kifejezés magyar ekvivalense ismert. Az eredményeket a következő ábra szemlélteti:

4. ábra

A magyar szakkifejezések ismerete az adatközlők véleménye alapján



Az adatközlők saját szaknyelvi ismereteiket értékelő válaszaik, valamint a kérdőív gyakorlati részének eredményei alapján elmondható, hogy azok a diákok, akik középfokú tanulmányaikat szlovák tanítási nyelvű iskolákban végezték, saját bevallásuk alapján csupán néhány szakkifejezésnek ismerik a magyar megfelelőjét. Ezt a véleményüket a kérdőív gyakorlati feladatai is alátámasztják, ugyanis adatközlőim e csoportja tüntette fel a feladatok megoldása során a legkevesebb helyes magyar szakkifejezést. A magyar tanítási nyelvű építőipari szakközépiskolákban tanuló adatközlők jobban bíznak magyar nyelvű szaknyelvi, terminológiai ismereteikben gimnáziumokban tanuló társaiknál, s a kérdőívben valóban az adatközlők e csoportja adta a legtöbb helyes magyar választ.

A magyar szakkifejezés szlovák nyelvű megnevezése során a szlovák középiskolákból érkező adatközlők érték el a legjobb, a magyar tanítási nyelvű gimnáziumokban tanuló adatközlők a leggyengébb eredményt.

A két feladat összesített eredményei alapján, amely során a forrásnyelvtől függetlenül vizsgáltam meg, hogy az adatközlők a megadott terminusok helyes ekvivalenseit tüntették-e fel, a legtöbb helyes megoldást a magyar építőipari szakközépiskolákban, a legkevesebbet a szlovák tanítási nyelvű középiskolákban tanuló adatközlők adták.

Feltételezéseim tehát részben beigazolódtak, ugyanis a magyar tanítási nyelvű építőipari szakközépiskolában tanuló adatközlők több terminusnak ismerik a magyar, illetve szlovák ekvivalensét, mint a magyar tanítási nyelvű gimnáziumokban tanuló társaik, s a szlovák középiskolákban tanuló adatközlők ismerik a legkevesebb magyar szakkifejezést, viszont az adatközlők e csoportja a magyar szakkifejezések szlovák megnevezése során a legjobban teljesített. A kapott eredményekből azonban nem vonhatóak le általános érvényű következte-

tések részben a válaszadók alacsony száma miatt, valamint nem hagyható figyelmen kívül a tény, hogy az adatközlők a kérdőívet nem a jelenlétemben töltötték ki, hanem otthoni környezetben, s igénybe vehették a szótárak segítségét. Véleményem szerint e felmérés eredményei ennek ellenére betekintést nyújtanak a kétnyelvű egyetemista diákok (szak)nyelvhasználati szokásaiba, s a szlovák (szak)nyelvvvel kapcsolatos nehézségeikbe.

E kutatásaim célja a kétnyelvűségi helyzetben folyó szaknyelvi oktatás bemutatása volt, de természetesen e két felmérés eredményei alapján nem vonhatóak le általános érvényű következtetések. Ahhoz, hogy átfogó képet kapjunk az építőipar nyelvéről, szükségesnek tartom hasonló jellegű felmérés elvégzését az Ógyallai Építőipari Szakközépiskolában, s az eredmények összehasonlítását, mivel a losonci és az ógyallai szakközépiskola a lakosok nemzetiségi összetétele alapján eltérő nyelvi környezetben helyezkednek el. Kétnyelvű szójegyzékek, szótárak összeállítása, középiskolákban való alkalmazása, s hozzáférhetővé tétele a diákok számára hozzájárulhatna ahhoz, hogy a kétnyelvű szakemberek elsajátítsák a magyar terminológiát. A szaknyelvi tervezés tehát a nyelvészek fontos feladata, amely során nélkülözhetetlen a szakemberek, valamint a középiskolai tanárok együttműködése. A szakemberek a szak kifejezések kodifikálásához, a tanárok a magyar szaknyelv fontosságának tudatosításához járulhatnak hozzá, mert, amint azt a fenti eredmények is szemléltetik, a kétnyelvű szakemberek sajnos gyakran nem érzik a magyar szaknyelv és terminológia elsajátításának fontosságát, s többek közt ez a tény is nagy szerepet játszik a szaknyelvek szétfejlődésében (vö. MISAD 2009).

Források

- BARTUSZ GYULA 1993. Magyar–szlovák, szlovák–magyar építészeti szótár. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Pozsony.
- CHRENKOVÁ, EDITA – TANKÓ, LADISLAV 1973. Maďarsko–slovenský a slovensko–maďarský slovník. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava.
- KAČALA, JÁN – PISÁRČIKOVÁ, MÁRIA – DORULA, JÁN a kol. 1987. Krátky slovník slovenského jazyka. Veda vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava.
- KILLER, W. K. 2001. Építőipari képes szótár. Terc Kft., Budapest.
- PÁLOVÁ, ALŽBETA 2004. Fachsprache nicht nur in der Hochschulausbildung. Slovenská technická univerzita, Bratislava.

A hivatkozott irodalom

- BAUKO JÁNOS szerk. 2010. Bilingvizmus és fordítás. Nyelvészeti tanulmányok Arany A. László születése 100. évfordulójának tiszteletére. Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara, Nyitra.
- DOBOS CSILLA szerk. 2010. Szaknyelvi kommunikáció. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- FEDINEC CSILLA szerk. 2008. Értékek, dimenziók a magyarságtudatban. MTA, Budapest. URL: <http://mta.hu/fileadmin/2010/06/Meli/Ertekek-dimenziok.pdf>. [Letöltve: 2011. 03. 14.]

- GROSJEAN FRANÇOIS 2004. Individuálny bilingvizmus. In: ŠTEFÁNIK szerk. 2004: 39–48.
- HOBOTH KATALIN 2009. A szakterminológia oktatásának vizsgálata a losonci Winkler Oszkár Építőipari Szakközépiskolában. Rigorózus doktori dolgozat. Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara, Nyitra.
- HOBOTH KATALIN 2010. A szakterminológia oktatásának vizsgálata a losonci Winkler Oszkár Építőipari Szakközépiskolában. In: BAUKO szerk. 2010: 37–43.
- KISS JENŐ 1995. Társadalom és nyelvhasználat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- LANSTYÁK ISTVÁN 1998. A magyar nyelv szlovákiai változásainak sajátosságai. Liliium Aurum, Dunaszerdahely.
- LANSTYÁK ISTVÁN 2000. A magyar nyelv Szlovákiában. Osiris Kiadó – Kalligram Könyvkiadó – MTA Kisebbségkutatói Műhely, Budapest–Pozsony.
- LANSTYÁK ISTVÁN 2008. A magyar szókészlet szétfejlődése. In: FEDINEC szerk. 2008: 118–35.
- MISAD KATALIN 2009. Nyelvi kontaktusok. Szlovákiai magyar vonatkozású alkalmazott nyelvészeti tanulmányok. Liliium Aurum, Dunaszerdahely.
- ŠTEFÁNIK, JOZEF 2000. Jeden človek, dva jazyky. Academic Electronic Press, Bratislava.
- ŠTEFÁNIK, JOZEF szerk. 2004. Antológia bilingvizmu. Academic Electronic Press, Pozsony.
- SZABÓMIHÁLY GIZELLA 2010. Magyar szaknyelv és szakstílus Magyarország határain túl. In: DOBOS szerk. 2010: 205–15.
- SZILÁGYI N. SÁNDOR 2008. A magyar nyelv a Magyarországgal szomszédos országokban. In: FEDINEC szerk. 2008: 105–17.

HOBOTH KATALIN (katalin.hoboth@stuba.sk)

Bilingualism in the Usage and Teaching of Professional Language

The paper investigates the problem of the usage of Professional language which arises in situations of bilingualism and problems in teaching special subjects and Professional terminology. It also discusses the problems of professional language of designing and results of two surveys. The paper presents the results of a survey made at Oszkár Winkler Secondary Technical School in Lučenec and the results of a survey made among students of Hungarian nationality studying civil engineering. The essay emphasizes the significance of acquiring the Hungarian Professional language of designing and using the Hungaria Professional terminology.

HOBOTH, KATALIN